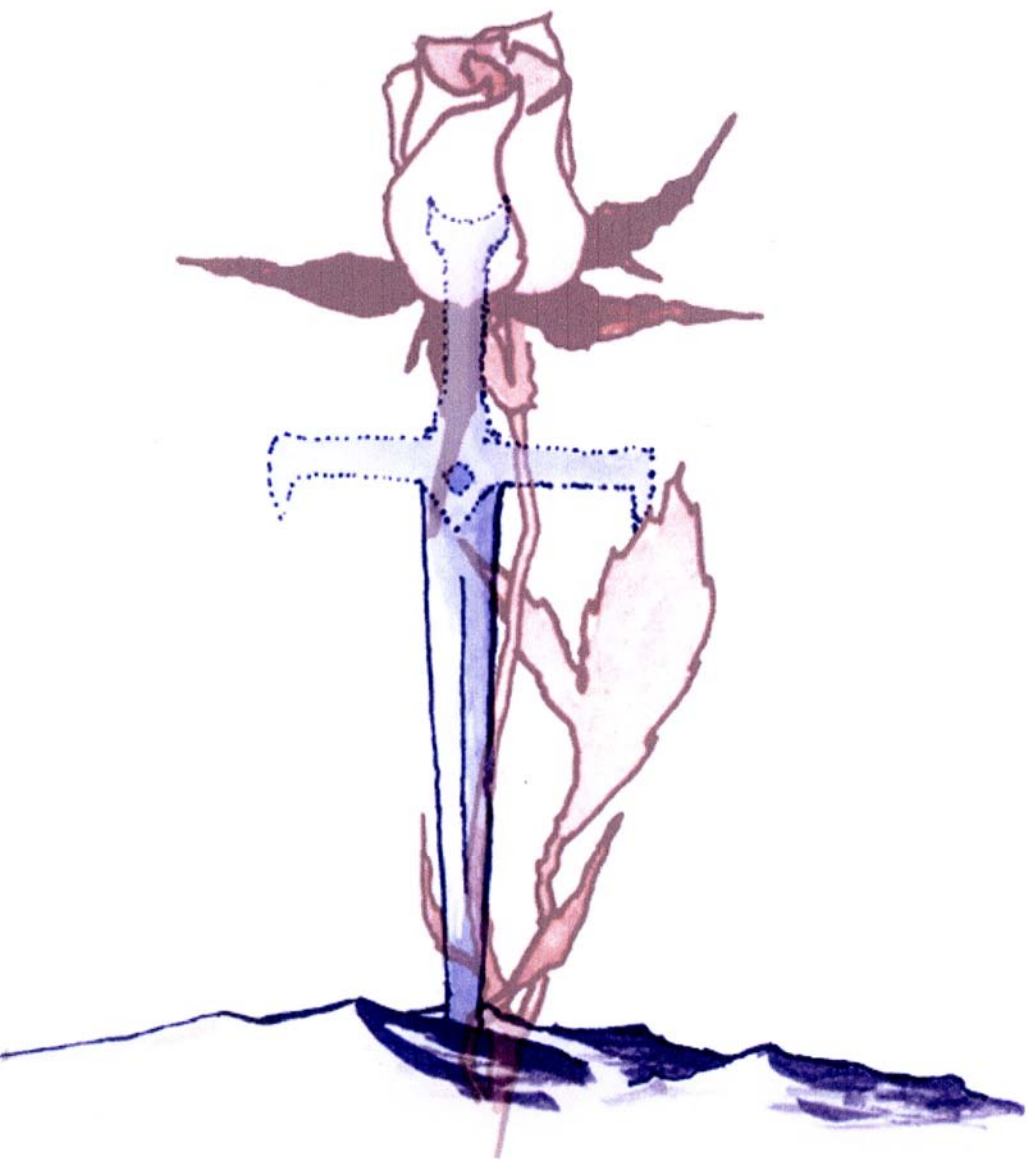


Pekka Ervast

*Kristinusko ja
maailmanrauha*



Pekka Ervast

*Kristinusko ja
maailmanrauha*

Puhe Suomen Rauhanliiton Helsingin osaston
julkisessa kokouksessa 13.11.1927

Ihmisyiden tunnustajat

Alkuperäisteksti:

Pekka Ervast, ”Kristinusko ja maailmanrauha”

Ruusu-Risti, 1927, nro 10, s. 386-394.

Ihmisyiden tunnustajien julkaisu nro 66

Väinölä, Vilppula, 2004

Digitalisoitu näköispainos 2006

Kristinusko ja maailmanrauha

Lyhyt vastaus kysymykseen: mitä on kristinusko?

Parikymmentä vuotta sitten sain kerran kirjeen eräältä koulupojalta, joka oli innostunut teosofi ja oli ymmärtänyt teosofian sanoman sillä lailla kuin käsittääkseni H. P. Blavatsky oli tarkoittanut sitä ymmärrettäväksi — nimittäin rakkauden ja rauhan sanomaksi ihmisten ja kansojen kesken. Kirje oli haikeamielinen ja sen sävy oli jonkunverran ihmettelyn värittämä.

Kirjeessään nuori ystävä kertoi minulle pitäneensä esitelmän rauhan aatteesta koulunsa konventissa. Hänen kuulijansa olivat nuoria poikia siinä iässä, että saattoivat ajatella asioita ja omata mielipiteitä kaikenlaisista kysymyksistä. Nyt hän kirjeessään kertoi, että hänen rauhanesitelmänsä oli mennyt kokonaan penkin alle. Hän ei voittanut sillä mitään hyvää, sillä kun esitelmän johdosta syntyi keskustelu, sangen innokas ja kiivas keskustelu, ei yksikään ainoa hänen tovereistaan ottanut häntä puolustaakseen, vaan kaikki yksimielisesti vastustivat hänen rauhanaatteitaan, noita äärettömän hullunkurisia ja epäkäytännöllisiä rauhanaatteitaan! Millä perusteella he näitä aatteita vastustivat? Ennen kaikkea uskonnollisilla pe-

rusteilla! He selittivät, että kristinuskon on semmoinen uskonto, joka kasvattaa meitä uljaiksi sotilaiksi, valmiina kuolemaan isänmaan puolesta. Sitäpaitsi sodat ovat välttämättömiä, selittivät nuoret pojat, — täytyy olla sotia; ei ole ollut historiallista aikaa, jolloin ei olisi ollut sotia. Kristinuskon on aina puolustanut sotaa uskon ja oikeuden puolesta ja aina on siunattu sotaväkeä ja armeijaa. Ensimmäinen, minkä kaikki saamme oppia kouluissa, on, että Juudan kansa, Jumalan valittu kansa, jota Jumala erikoisesti piti silmällä ja suojeli, yhtä mittaa sai sotia, milloin filistealaisia, milloin mitäkin kansaa vastaan. Olihan Jumala sotajoukkojen Jumala, Herra Sebaoth. Sota ei ole ainoastaan välttämätöntä, se on kristillinen velvollisuus. Mihin joutuisivat kristilliset valtiomme, jos ei niillä olisi laivastoja, jos ei niillä olisi armeijoja? Näin nuoret pojat innostuneina puhuivat, ja kirjeenvaihtajaystävänäni oli kokolailla surullinen, sillä häneen oli syöpynyt toinen elämänymmärrys. Hän katseli teosofisesti kaikkia maailmanuskontoja, hän piti kaikkia kansoja jäsenenä ihmiskunnan suuressa perheessä, ja oli ymmärtävinään, että ihmiskunta kulki semmoista ihannetta ja semmoista aikaa kohti, jolloin ei enää sodittaisi, jolloin kansat niin kuin yksilöt ymmärtäisivät toisiaan veljinä. Nuorukaisen toivorikkaalla uskolla hän kuitenkin lisäsi kirjeensä loppuun: ”Mutta enpä heitä yritystäni tähän, yritän uudestaan”.

Iloitsin ystävänäni kirjeestä, mutta samalla kovasti ihmettelin sitä käsitystä, mikä noilla toisilla nuorilla oli kristinuskosta. Vaan kun sitten muistelin mitä itse olin koulussa saanut oppia, en niin paljon ihmetellyt nuoria poikia, vaan ihmettelin sitä, että kristinuskon nimessä todella opetettiin koulussa yhtä ja toista, että kristinus-

koksi selitettiin sotaintoa, sotaurhoollisuutta ja kaikkea julmuutta ja järjettömyyttä, mikä sotaa seuraa. Tuota opetettiin kristinuskona, ja kuka ties vieläkin opetetaan. En ole niin tarkasti seurannut uskonnonopetusta kouluissamme, että tietäisin sanoa, onko se tänäpäivänä samantyyppistä kuin ennen, vieläkö yhä opetetaan kristinuskona tuota vanhaa juutalaista pakanuutta?

Joka tapauksessa luulisin ja uskoisin, että jokaisen kristityn mielessä syvimmillä piilee sellainen varmuus ja vakaumus, semmoinen sisäinen tieto, että Jeesus Kristus itse ei ole sotaniekka, että Kristus ei ole mikään Napoleon, joka uljaana johtaa sotajoukkoja. Eihän Kristus olisi valmis pukeutumaan kenraalin pukuun, huitomaan miekalla ja kehottamaan: Nyt lähdetään kristinuskon puolesta taistelemaan, nyt lähdetään minun nimessäni leikkaamaan päät poikki noilta toisilta, jotka eivät minua tunnusta! Emme voi sydämessämme ajatella Kristusta semmoiseksi. Se olisi meistä suoraa Jumalan pilkkaa.

Sentähden on jonkunverran yllättävää, ettei lapsissa ja nuorissa nopeammin synny siveellinen reaktio sotaopetusta vastaan. Syynä tietysti on tosiasioiden kaunistelu ja vääristely. Historian tunneilla aina luetaan sodista, ja ennen keskittyi historian luku miltei paljain taistelujen ja rauhantekokertomuksiin. Muistan kuinka kouluopikana omassa sydämessäni kapinoin. Häpeän puna nousi kasvoilleni, kun ei ihmiskunnassa muuta tapahtunut kuin veritöitä. En käsittänyt historiaa ollenkaan. Olinko sitten syntynyt toisenlaiseksi kuin muut? En uskaltanut paljon puhua ajatuksiani, mutta sielussani käsitin kristinuskon toiseksi. Äitini oli opettanut minua uskomaan Jumalaan, joka oli täynnä rakkautta ja hyvyyttä. Vaistomaisesti uskoin sentähden, että ihmiskunnan his-

toriassa oli tapahtunut muutakin kuin sotia ja tihutöitä. Miksi ei siitä saanut lukea? Lapsille ja nuorille ei muuta pitäisi opettaakaan! Eiköhän itse asiassa moni, moni nuorukainen salassa ajattele, että Kristus on lempeyden, rakkauden ja rauhan mies eikä mikään soturi?

Sentähden onkin välttämätöntä, että me nyt ollesamme aikaihmissiä ja osatessamme ajatella ja käyttää järkeämme, luomme itsellemme historiallisesti ja asiallisesti oikean kuvan siitä, mitä kristinusko on. Meidän täytyy heittää mielestämme kaikki ennakkoluulot, kaikki vanhat käsitykset, jotka olemme kirkolta ja valtiolta saaneet. Meidän on avattava mielemme todella ymmärtämään ja vastaanottamaan oikea tieto siitä, mitä kristinusko on.

Onhan kristinuskossa paljon, paljon mysterioita, paljon puolia, joista voidaan syvällisesti puhua ja jotka avaavat hengen silmille mittaamattomia näköaloja. Mutta kristinuskossa on myöskin — ja ehkä ennen kaikkea — siveellinen puoli, moraalinen puoli, joka on aivan uusi ja toisenlainen kuin vanhat maailmankäsitykset. Jeesus Kristus pani alulle uuden ajan ihmiskunnan historiassa, ei siinä mielessä, ettei hänellä olisi ollut edeltäjiä, etteikö Buddha olisi edustanut samaa elämäntähtäystä tai muinaisajan suuret viisaat ennen Jeesusta olisi ymmärtäneet elämää oikein, mutta siinä mielessä Jeesus avasi uuden aikakauden ihmiskunnalle, että hän toi ja tarjosi joka ihmiselle, joka vapaasti tahtoi ottaa vastaan, uuden elämänymmärryksen, uuden asenteen elämässä ja uuden siveyslain. Jos tahdomme karakterisoida vanhaa ja uutta aikaa, siis aikaa ennen Kristusta ja aikaa jälkeen Kristuksen, muutamilla kuvaavilla nimillä, sanoisimme, että vanha aika, jota niin kauniisti esim. Uuden Testa-

mentin hebrealaiskirjeessä mainitaan nimellä ”Vanha Liitto”, erosi siinä suhteessa ”Uudesta Liitosta”, että Vanhassa Liitossa sodittiin, Vanha Liitto oli ikäänkuin sotaliitto, Vanha Liitto oli aika, jolloin korkein moraali, korkein eettinen asenne elämässä ilmaistiin sodan välityksellä. Vanhassa Liitossa oli sota jaloa inhimillistä palvelusta, ponnistusta, uhrautumista. Sotaurho oli kunnioitettava olento. Vanhan Liiton ulkonainen ihanne oli urhoollinen ihminen, joka iloisena saattoi kaatua kenraalinsa ja kuninkaansa puolesta. Tässä hieman räikeässä valaistuksessa näemme selvimmin erotuksen vanhan ja uuden ajan välillä.

Kuinka todella toisenlainen on se uusi aika, jonka kulmakiven Jeesus Kristus laski, kuinka erilainen se uusi yhteiselämä, johon hän kutsui ihmisiä! Tämä Uusi Liitto, tämä uusi usko, tämä ”kristinusko”, jos sillä nimellä tahdomme sitä nimittää, kieltää vanhan sotimisen. Nyt ei enää sodita eikä tehdä väkivaltaa, nyt ei enää valmisteta kiväärejä eikä kanuunoja. Uudessa Liitossa, jossa seurataan Kristuksen jälkiä, ei kanneta aseita. Miekka pistetään tuppeen. Se on Uuden Liiton, se on kristinuskon tunnusmerkki. Se kristillisyyden, joka selitti tyhjäksi tämän totuuden, ei ole mitään kristinuskoa. Se on mitä tahansa vanhaa pakanallisuutta, jos tahdomme sillä nimellä nimittää vanhaa käsitystä elämästä, se on vanhaa juutalaisuutta, se on taivaassa istuvan ukko-Jumalan palvontaa, se on sota-aikaa. Mutta kristinuskoa se ei ole. Todellinen kristinusko on kaatanut kaiken tuon. Todellinen kristinusko on poistanut sen maailmasta. Jeesus Kristus sanoi: ”Joka miekkaan tarttuu, se miekkaan hukkuu”. Milloinka hän näin sanoi? Silloin kun Pietari, joka oli Jeesuksen seuraaja, ihailija ja ystävä, joka rakasti Jeesusta

ylinnä kaiken, veti miekan tupesta ja sivalsi korvan sotamieheltä, silloin kun tämä kävi Jeesukseen käsiksi vangitakseen hänet. Silloin Kristus sanoi Pietarille nuo sanat, jotka saattoivat tuntua tylyiltä sinä hetkenä: ”Joka miekkaan tarttuu, hän miekkaan hukkuu”. Jos olette ymmärtäneet minun uuden uskoni, niin tiedätte, että siinä uskossa ei käytetä väkivaltaa, ei aseita, — ei puolustusseksikaan.

Niin Jeesus opetti. Sanoihan hän käskyssään: ”Te olette kuulleet sanotuksi vanhoille: rakastakaa lähimmäisiänne ja vihatkaa vihollisianne, mutta minä sanon teille: rakastakaa vihollisianne”. Ja alkutekstin sana, jota käytetään, ei merkitse personallisia vihamiehiä, vaan valtiollisia ”vihollisia”, toisten kansojen kansalaisia. (Personallisille vihamiehille on tehtävä hyvää, niitä on siunattava j.n.e.) Kun tarkasti tutkii vuorisaarnaa, tulee samaan käsitykseen kuin Leo Tolstoi, että Jeesus Kristus nimenomaan kieltää tappamisen ja sodan.

Voimme siis tulla yksinkertaiseen, selvään, teoreettisesti järkevään ja käytännöllisesti kaikkia pulmia ratkaisevaan käsitykseen kristinuskosta. *Kristinuskon rauhan oppi*.

”Mutta kuinka emme me kristityt tiedä tästä? Miksikä eivät kirkot ole tällä kannalla? Kuinka on ymmärrettävissä, että Jeesus Kristus on perustanut uuden elämänymmärryksen, mutta että me, jotka seuraamme häntä, jotka käytämme hänen nimeään, emme tiedä mitään tästä hänen uudesta elämänymmärryksestään? Emme ole kuulleet mitään semmoisesta kristinuskosta! Onhan raamatussa kauniita lauseita, tietysti siellä on kauniita sanoja. Tietysti voi itkeä ja tulla liikutetuksi, kun kuulee saarnattavan tuhatvuotisen valtakunnan rauhasta ja on-

nesta, mutta eihän se kuulu nykyhetken kristinuskoon, eihän kristinusko meidän päivinämme voi edes olla sitä”.

Näin huudahtaa kristikunta.

Kuinka siis on ymmärrettävissä, että kristitty maailmamme ei tiedä mitään todellisesta kristinuskosta, ei tiedä mitään oman Vapahtajansa näkökannoista ja selvistä opetuksista, juuri niistä tärkeistä opetuksista, joita hän on Vapahtajana tahtonut opettaa? Meidän täytyy tutkia historiaa ja kysyä, mistä tämä johtuu. Onko historia todistamassa, että Jeesus eli, kuoli ja unohtui, että kaikki mitä hän opetti unohtui kirkolta, niin että meille jäi aivan väärä käsitys kristinuskosta? Meidän täytyy tutkia historiaa.

Mitä silloin saamme oppia? Niin sanotun kirkkohistorian suhteen huomaamme, että tärkeimmät asiat on jätetty pois taikka tuomittu vääriksi. Mutta kun tutkimme kristikunnan alkuhistoriaa kaikista mahdollisista lähteistä, teemme ihmeellisen havainnon, sangen ihmeellisen. On näet jyrkästi erotettava toisistaan viimeiset 1600 vuotta ja ensimmäiset 300, voisimme sanoa 325 vuotta. Sillä tuo vuosiluku 325 on käänteentekevä kristikunnan historiassa. Mitä silloin tapahtui? Silloin oli tuo kuuluisa ja suuri Konstantinopolin kirkolliskokous, jolloin kristillinen kirkko liitettiin yhteen valtion kanssa. Kristinusko tunnustettiin valtion uskonnoksi.

Tämä ei käynyt päinsä muitta mutkitta. Valtiotaidon ensimmäiset periaatteet sanovat meille, että täytyi tapahtua kompromissi, pieniä mukautumisia kummaltakin puolelta. Kristinusko sai sovitella päästessään valtionuskonnoksi. Ennen tätä aikaa oli ollut marttyyreja, jotka uskon puolesta kärsivät hirmukuoleman. Nyt julma vai-

nojen aika loppui. Nyt kristinusko tunnustettiin. Nyt uusi usko tuli vapaaksi. Tavallisesti sanotaan: marttyyrien veri kostutti maata ja se vaikutti, että heidän seuraajansa saivat vapaasti uskoa Jeesuksen sovituskuolemaan, eivätkä enää tarvinneet peljätä tunnustaa Kristusta Vapah-tajakseen. Mutta tältä kannalta katsoen jää historiaan hä-mära kohta.

Kuinka näet on käsitettävissä, että Rooman valta-kunta, jossa vallitsi täydellinen uskonvapaus, jossa saa-tiin harrastaa mitä uskontoa tahansa ja rakentaa temppe-leitä kelle jumalalle tahansa, — että Rooman valtakunta noin äärettömästi vainosi yhtä uskonnonmuotoa, vieläpä sivistyneen roomalaisen silmissä niin hullunkurista us-koa, että tyhjästä ja tahtomattaan luotu ihminen olisi tuomittu ikuiseen piinaan, ellei jumalan poika ristini-kuolemallaan olisi hänet siitä lunastanut. Roomalaiset nauraisivat vielä tänä päivänä, jos tietäisivät, että me kristityt olemme uskoneet heidän vihansa ja vainonsa johtuneen niin peräti lapsellisista syistä.

Mikä sitten oli syynä, että Rooman viisaat valtio-miehet vainosivat kristityltä? Tämä asia selviää meille, kun historiallisesti saamme tietää, mitä ristinusko opetti kolmena ensimmäisenä vuosisatana, mitä kristityt uskoivat ja mitä he harrastivat. Tämän saamme tietää esim. siten, että tutkimme kristillisiä kirjoituksia niiltä ajoilta, lue-mme n.s. kirkkoisia, kristinuskon suuria puolustajia, joita kristillinen kirkko tunnustaa oppi-isikseen, mutta joista se ei sen enempää kerro. Tahdon tässä mainita muutamia kirkkoisien lauselmia, jotka valaisevat kysymystämme.

Justinus Marttyyri (98–166 j. Kr.) sanoi kristityltä ja sotamiehiä toistensa vastakohtiksi.

Irenaeus (k. 202) sanoi: ”Rakastakaa vihollisian-

ne” on oleellisin osa Kristuksen opetuksista. ”Kristityt ovat vaihtaneet miekkansa rauhan työkaluihin, eivätkä tunne aseitten käyttöä.”

Clemens Aleksandrialainen (k. noin 220) sanoi kristityltä rauhaa rakastavaksi kansaksi, m.m. nimenomaan näin: ”Kristus kehoittaa palvelijoitaan rauhalliseen asetyöhön”.

Tertullianus (160–240), jonka tunnemme noista omituisista sanoista: ”Minä uskon, koska se on järjetöntä”, — joita sanoja usein on ihmetelty, mutta jotka luultavasti olivat kohdistetut roomalaisille käytännön ihmisille, joista sodan paheksuminen oli järjetöntä, - hän sanoi: ”Kuinka kristitty voi tehdä sotapalvelusta, kuinka hän voi esiintyä sotamiehenä ilman miekkaa, kun kerran Herra on ottanut häneltä miekan? Sotamiesten tullessaan kristityiksi täytyy luopua sotapalveluksesta”.

Orignes (185–254) hyvin kuuluisa mies, hän, jonka teosofit tuntevat nimeltä, koska hän opetti sielun preeksistensia ja jälleensyntymistä, Orignes tuomitsi kaikkea sotapalvelusta: ”Emme me enää tartu miekkaan yhtäkään kansaa vastaan, emmekä enää opeta sotaa käymään. Me olemme Jeesuksen takia tulleet rauhan lapsiksi. Me rukoilemme hallitsijamme puolesta, mutta emme enää ota osaa hänen sotiinsa, vaikka hän kuinka meitä ahdistaisi”.

Lactantius (k. noin 330), Konstantinuksen pojan opettaja, sanoi: ”Ei koskaan voi olla oikeamieliselle miehelle luvallista mennä sotaan”. Näin hän kuvasi sotaurhojen uraa: ”Tämäpä on siis teidän tienne kuolematuuteen! Hajoittaa kaupunkeja maan tasalle, tehdä maa autioksi, hävittää tai kukistaa vapaita kansoja! Kuta enemmän ovat hävittäneet, ryöstäneet, murhanneet, sitä

jalompina ja kuuluisampina he itseään pitävät. He koristavat rikoksiaan hyveen nimellä. Joka yksityiseltä ihmiseltä riistää hengen, rangaistaan rikoksen tekijänä-Murhaa ihmisiä tuhansittain, peitä maa vereen, myrkytä joki kuolleitten ruumiilla, — ja sinulle annetaan paikka Olympoksella, jumalien pyhällä vuorella”.

Augustinus (354–430) sanoi: ”Saavutetaan paljon pysyvämpi kunnia poistamalla sotia rauhan sanoilla kuin hävittämällä vihollisia aseilla”. Augustinus on kirkkomme rakkain oppi-isä, mutta hänen eläessään olikin kristinuskon jo valtionuskontona. Augustinuksessa pilkahtaa sentähden näkyviin valtiomies, joka puhuu kunniaista: ”Saavutetaan suurempi kunnia”. Hänen äänensävyensä on jo näin laimea verrattuna noihin edellisiin uskonsankareihin, jotka puhuivat suoraan ja peittelemättä, koska heidän uskonsakin oli selväpiirteinen ja suora.

Arnobius vanhempi (k. noin 326) sanoi sattuvasti ja kauniisti: ”Jos ihmiset ymmärtäisivät, että heidän inhimillinen olemuksensa ei ole heidän ruumiillisessa muodossaan, vaan siinä, että ovat järkiolentoja, ja jos he edes hetkeksi kallistaisivat korvansa Herran pelastaville ja rauhaa rakentaville käskyille, muuttaisi koko maailma heti terävimmät aseensa rauhallisten pyrkimysten välikkappaleiksi ja pysyisi koossa ihanassa yksimielisyydessä, loukkaamattomien sopimuskirjain suojaamana.” Arnobius vanhempi puhui tällä tavalla, sillä hän oli alkuaan ollut vanhan liiton kannalla, mutta sitten kääntynyt ja tullut kristityksi. Hänessä oli tapahtunut sama, mikä joka ihmisessä pitää tapahtua. Hän oli muuttunut sodan ihailijasta rauhan ihailijaksi.

Näistä vanhan ajan suurten idealistien, kirkkoisien lausunnoista näemme selvästi, mitä kristinuskon oli ensi-

mäisinä kolmena vuosisatana. Kristinusko oli juuri sitä uutta elämänymmärrystä, joka pakeni kaikkea väkivaltaa, joka teki ainoastaan rauhan ja rakkauden työtä.

Nyt myös ymmärrämme, miksi Rooman mahtava valtakunta niin suurella innolla ja itsepintaisuudella vainosi näitä muutamia satoja tuhansia ihmisiä. Tietysti siksi, että he, jotka nimittivät itseään krestiaaneiksi, sittemmin christiaaneiksi, kieltäytyivät sotapalveluksesta. Koska heidän käsityksensä käytännöllisestä kristinuskosta keskittyi siihen, että he sanoivat Rooman valtakunnan miehille: ”Me emme voi palvella sodassa, olemme omaksuneet uuden elämänymmärryksen, joka opettaa, ettemme saa tarttua miekkaan. Tunnustamme kaikkien ihmisten veljeyden”. Siinä yksinkertainen syy, miksi Rooman valtakunta heitä vainosi. Semmoisen valtiollisen syyn pätevyyden mekin ymmärrämme.

Onhan tuore esimerkki Venäjältä Tolstoin aikana. Siellä yksi ja toinen nuorukainen, joka duhoboorein opeuksista tai Tolstoin kirjoista oli kuullut uudesta elämänymmärryksestä, kieltäytyi asevelvollisuudesta. Venäjän kristitty valtio ei kuitenkaan hyväksynyt tätä Kristuksen seuraamista. Vaarallisina ja epäilyttävinä kansalaisina nuorukaiset teljettiin tyrmään. Valtion kannalta oli vaarallinen semmoinen ihminen, joka sanoi: ”minä en tahdo veljiäni tappaa, en tahdo oppia murhaamaan, en miekkaa heiluttamaan, enkä pysyä käyttämään, tahdon seurata Kristusta”. Auta armias, kuinka vaarallisia olentoja nämä olivatkaan!

Samalla tavalla oli Roomassa. Rooman virkamiehet ja sotaherrat pitivät kristillistä lahkoa vaarallisena, koska kristityt eivät olleet valmiit tekemään lippuvalaa. He vainosivat alussa tuota pientä lahkoa, mutta huoma-

sivat vihdoin, kun lahko yhä kasvoi, että oli viisainta ottaa koko lauma ystäväkseen: tehdään siitä valtionuskonto, annetaan kristityille täysi vapaus rukoilla ja palvella Jumalaansa, rakentaa kirkkoja ja järjestää seurakunta-asioitaan. Tottahan he sitten puolestaan luopuvat itsepin-taisesta ja perin hullunkurisesta aseettomuudestaan. Niin pienen ja mitättömän vastapalveluksen voivat hyvinkin tehdä valtiolle!

Tuumasta toimeen. Kristinuskko tehtiin valtionuskonnoksi. ”Ennakkoluuloista” luovuttiin molemmin puolin. Ja niin meni kristinuskko eteenpäin vuosisata vuosisadalta.

Nyt olemme samassa asemassa kuin puolitoista vuosituhatta sitten, yhä elämme keskellä Rooman valtakuntaa ja yhä kuuluu sotamelskeen keskeltä Jeesus Kristuksen ääni: ”Kuka tahtoo minua seurata? Ei minun elämänyymmärrykseni eikä uskoni ole joukkojen asia, ei se ole joukkosuggestiota. Minun elämänyymmärrykseni ja uskoni on yksilöllinen asia, esoteerinen kysymys, kutsun ihmisiä Jumalan valtakuntaan, yhden sieltä, toisen täältä”.

Me ihmiset käymme koulua tässä elämässä, synnymme tänne uudestaan ja uudestaan, — mikään iankaikkinen kadotus ei meitä odota, — kunnes omissatunnoissamme kuulemme Kristuksen äänen, joka sanoo: ”joko tahdot tulla minun opetuslapseni, joko tahdot astua Isän valtakuntaan? Silloin luovu maailmasta ja maailman opista, luovu harhakäsityksistä. Tule ihmiseksi, joka tietää, mitä on olla ihminen. Minä olin ihmisen poika! Ole sinäkin ensin ihmisen poika, kulje ihmisen pojan kärsimystietä Getsemanesta Golgatalle ja anna itsekkyytesi kuolla ristinpuulla. Kerran sinä tulet Jumalan pojak-

si, niinkuin tulin minä. Sillä ainoastaan te kaikki, jotka seuraatte minun jälkiäni, muodostatte todellisen kristillisen kirkon ja todellisen kristikunnan”.

LIITE

Viitteitä ja selityksiä

Pekka Ervastian puhe ”Kristinusko ja maailmanrauha” julkaistiin ensimmäisen kerran *Ruusuu-Risti*-aikakauskirjassa 1927/10. Sen mukaan esitelmä on pidetty Helsingin Rauhan Liitossa, mikä mitä ilmeisemmin tarkoittaa Suomen Rauhanliiton Helsingin osastoa. *Ruusuu-Ristin* muissa numeroissa kerrotaan silloin tällöin Suomen Rauhanliitosta ja sen *Rauhaa kohti* -lehdestä. Aikakauskirjasta käy ilmi, että Ervast on puhunut Suomen Rauhanliiton Helsingin osaston kevättöjuhlassa 15.4.1928 itsekasvatuksesta käytännöllisenä rauhantyönä ja Rauhanliiton kuukausikokouksessa 27.4.1930 Pan-Euroopasta. Suomen Rauhanliito on 1920 perustettu rauhanjärjestö. Sen nykyinen nimi on Suomen Rauhanliito — YK-Yhdistys ry.

s. 9 Konstantinopolin kirkolliskokous, kyseessä on Nikaian kirkolliskokous, koko valtakuntaa koskeva (ekumeeninen) konsiili, jonka Rooman Keisari Konstantinus kutsui Nikaiaan (nyk. Iznik) kesäkuussa 325, tavoitteenaan yhtenäisen valtakunnankirkko.

s. 10–12 Otteet antiikin ajan kristillisiltä kirjailijoilta ovat peräisin Klas Pontus Arnoldsonin (1844–1916) kirjasta *Seklernas hopp: En bok om världfreden*, 1901. Tekstissä mainittujen kirjailijoiden elinvuodet ovat nykytiedon mukaan seuraavat:

Justinus Marttyyri (n. 100–165 j. Kr.)

Irenaeus (Eirenaios, n. 150–202)

Clemens Aleksandrialainen (noin 150–215)

Tertullianus (n. 155–n. 220)

Origenes (185–253)

Lactantius (n. 250–320)

Augustinus (354–430)

Arnobius (kääntyi kristinuskoon 295)

s. 11 ”Uskon, koska se on järjetöntä” (Credo quia absurdum est). Tämä usein toistettu lause johtuu Tertullianuksen sanoista: ”Ja Jumalan Poika on kuollut, se on aivan uskottavaa, koska se on sopimatonta. Ja hautaan laskettu on noussut ylös, se on varmaa, koska se on mahdotonta.” (Et mortuus est Dei Filius, prorsus credibile est, quia ineptum est. Et sepultus resurrexit: certum est, quia impossibile est). *Carne Christi*, II, 5.

s. 13 Leo Tolstoi (Lev Nikolajevits Tolstoi; 1828–1910). Vuonna 1877 Tolstoin sisäisessä elämässä tapahtui muutos, jonka tuloksena hänestä tuli uskonnollinen julistaja. Kirkon oppia hän piti järjen vastaisena, uskonnon pitää olla tajuttavaa ja järjellä koeteltua. Muodollisen mystiikan hän hylkäsi hämäränä. Jumala on persoonaton, Jumala on ihmisessä ja ihminen on osa Jumalaa. Kristuksen opin ydin on vuorisaarna, etenkin Jeesuksen sanat: ”Älkää tehkö pahalle vastarintaa” (Matt. 5:39) eli missään tilanteessa ei saa tehdä rakkauten vastaisia tekoja. Vuorisaarnan kuusi antiteesiä avautuivat hänelle viideksi käskyksi (toinen ja kolmas muodostavat toisen käskyn). Tolstoin uskonnollisfilosofisista kirjoista mainittakoon: *Evanke-liumi* (suom. 1902–1906), *Mikä on uskonni* 1884 (suom. 1907), *Kristillinen oppi* 1898 (suom. 1909).

s. 13 Duhoboorit, duhoborit, ’hengen taistelijat’, venäläinen uskonlahko, jonka perustajana pidetään ennen 1740 Harkovan piirikuntaan muuttanutta kveekaria. Duhoborit kieltäytyivät sotapalveluksesta, jonka takia heitä vainottiin vuodesta 1895. Vuonna 1898 n. 7400 duhoboria muutti Kanadaan ja 1200 Kyprokseen.

Suomen Rauhanliitto järjesti 13.11.1927 yleisötilaisuuden, johon se pyysi mm. Pekka Ervastia puhumaan aiheesta rauhantyö ja kristinusko.

Puheessaan Ervast tuo esille käsityksensä, että alkuperäinen kristinusko oli luonteeltaan pasifistinen ja antimilitaristinen ja siksi ensimmäisten vuosisatojen kristityt kieltäytyivät sotapalveluksesta.

Ervast (1875-1934) on suomen teosofisen liikkeen huomattavin edustaja. Hänen laajan kirjallisuutensa kantavana teemana on vuorisaarnan antiteesien tulkitseminen henkisen tien elämänohjeiksi.

Ihmisyyden tunnustajat

